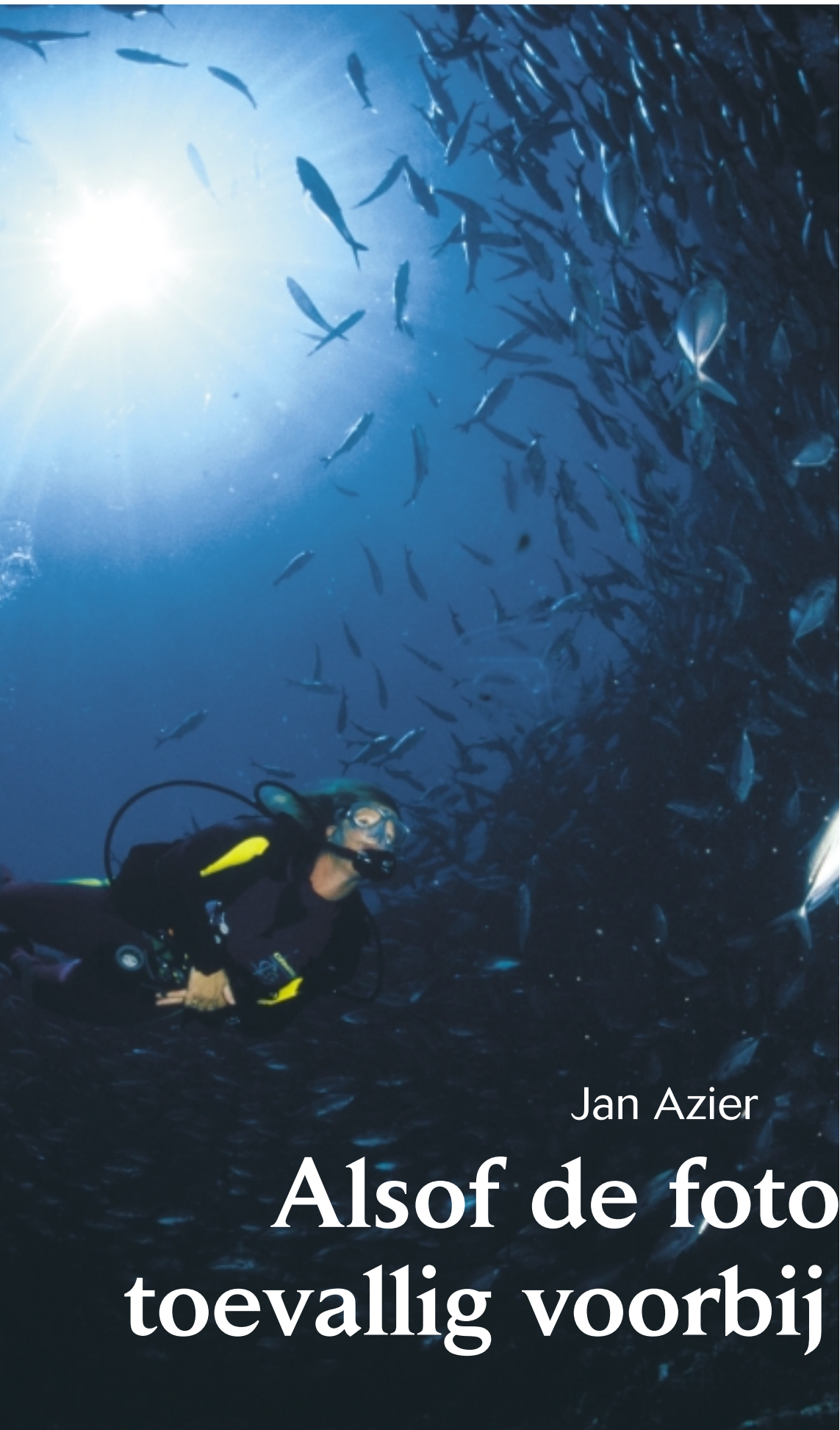

In het najaar van 2004 besloot Jan Azier om eens een keer mee te doen aan het Nederlands Kampioenschap Onderwaterfotografie. Hij werd prompt eerste. De jury prees Aziers groothoekfoto met model en waardeerden met name het natuurlijke karakter van de opname. Azier: ‘Dat is een groot compliment, omdat juist in de groothoekfotografie alles nauwgezet moet worden geënceneerd.’

Tekst: Hans Fuchs • **Foto's:** Jan Azier

Alsof de fotograaf toevallig voorbij kwam. Zo typeerde de jury de groothoekfoto met model die Jan Azier uit Leiden maakte tijdens het afgelopen NK. Winnaar Azier is blij met die opmerking: ‘De jury drukte op die manier uit dat mijn foto heel naturel oogt. En zo’n natuurlijke uitstraling is juist iets waar je naar streeft in een groothoekopname met model. De groothoekfotografie is bewerkelijk. Alles moet zorgvuldig worden geënceneerd om uiteindelijk dat natuurlijke gevoel in een opname te krijgen: model, licht, compositie. Dat maakt de groothoek tot de lastigste discipline in de onderwaterfotografie.’ ‘Het tafereel in de winnende groothoekfoto lijkt naturel. Je ziet een duiker, mijn vrouw, die vanachter haar duikmasker naar een object, in dit geval een zeester, kijkt. De zeester zit op een van de pijlers bij het gemaal van Dreischor, in De Grevelingen. Het kijken naar de zeester, het aanlichten van de zeester met de duiklamp; het ziet er allemaal heel ongekunsteld uit. Maar schijn bedriegt. Wat je ziet is geen natuurlijk tafe-

Spullen

Jan Azier fotografeert met een Nikon F90x in een Seacam onderwaterhuis. Flitsen doet hij met een flitser van Subtronic. Ook die zit in een huis van Seacam: ‘De Subtronic zit in dat huis wat ruim in zijn jas. En dat is slim ontworpen door Seacam, want de lucht in dat huis geeft de relatief zware flitser een goed neutraal drijfvermogen.’ Voor zijn groothoekopnamen gebruikt Azier een 16 mm Nikon fisheye lens. Anders dan veel collega-fotografen, gebruikt Azier voor zijn fisheye een flitser en niet twee. En dat terwijl de belichtingshoek van de Subtronic flitser niet toereikt voor de bijna 180 graden wijde beeldhoek van de 16 mm lens: ‘Ik los dat op door de flitser zo ver mogelijk naar achteren te trekken. En vaak geldt dat je in de groothoekfotografie de flitser alleen maar gebruikt om in te flitsen op een specifiek object op de voorgrond. De flitser wordt meestal niet gebruikt voor het beeldvullend verlichten van de opname.’ Voor macro-opnames gebruikt Azier een 105 mm macro lens: ‘Ik geef de voorkeur aan de 105 mm boven de veelgebruikte 60 mm lens. Met de 105 kan ik wat verder weg blijven van de dieren die ik fotografeer. Dat betekent dat ik wat meer afstand kan houden van schuwe dieren. Bovendien heb ik wat meer ruimte om de flitser te manoeuvreren tussen onderwaterhuis en onderwerp, meer dan bij de 60 mm lens.’ Ook gebruikt Azier een standaard 50 mm Nikon lens: ‘Die is heel handig voor visportretten en grotere dieren zoals schildpadden.’ Azier schiet al zijn opnames op Fuji 100 ASA diafilm.

reel waarbij de fotograaf toevallig passeerde en een opname maakte. Alles is in scène gezet. Het model is op een bepaalde plek in de compositie geplaatst, rekening houdend met het lijnenspel van de pijler. Zij moet lange tijd op die plek blijven zweven, de lamp gericht naar de zeester. En ook haar blik moet op de zeester gericht zijn, niet in de lens van de camera. Zo dirigeert ze, met de lamp en met haar ogen, de kijker naar de zeester. En dan zijn er nog tal van andere dingen waarmee model en fotograaf rekening moeten houden. Het haar van het model moet er in het water goed uitzien, er mogen geen slangen van de uitrusting alle kanten op wijzen, en meer van dat soort details.’

Creativiteit

De groothoekopname waarin zijn vrouw als model figureert, is één van de vier dia's

die Azier in de herfst van 2004 de titel Nederlands Kamioen opleverde. Het was voor hem de eerste keer dat hij meedeed aan een NK. Of aan enige andere fotoconpetitie waarbij je als deelnemer binnen een bepaalde tijd een aantal diarolletjes moet volschieten: ‘Alle deelnemers fotograferen zodoende onder dezelfde omstandigheden, de kansen zijn voor iedereen gelijk. En aan het einde van je duik selecteer je de beste opname in elke categorie, die dingen mee in de wedstrijd. Dit was voor mij een nieuwe ervaring. Ik had in het verleden wel al eens meegedaan aan wedstrijden waarbij je uit je fotoarchief een dia kunt kiezen en inzenden. Dat is natuurlijk een heel andere manier van competitie voeren.’ Azier doet al elf jaar aan onderwaterfotografie. Hij noemt dat als één van de mogelijke redenen waarom hij zo goed presteerde

Alsof de fotograaf toevallig voorbij kwam...

op zijn eerste NK ooit.: 'Ik heb in die elf jaar uiteraard ervaring opgebouwd. Ik ken mijn fotoapparatuur door en door en heb een gevoel opgebouwd welke sluitertijden, diafragma's en flitserinstellingen onder bepaalde omstandigheden de beste resultaten opleveren. Daarnaast leer je in elf jaar tijd ook veel over compositie en creativiteit, over hoe je dieren benadert en hoe je objecten en situaties op een aantrekkelijke manier in beeld brengt.'

Fisheye

Toen Azier in 1994 begon met de onderwaterfotografie, had hij welgeteld een jaar ervaring als duiker: 'De onderwatersport begon voor mij en mijn vrouw met een proefduik in Turkije, in 1992. Het jaar daarop zijn we lid geworden van een duikclub, en inmiddels zijn we allebei instructeur.' Azier heeft onderwijl zo'n zeshonderd duiken gelogd, waarvan een heel groot deel met camera: 'De laatste jaren duik ik eigenlijk alleen nog maar zonder camera als ik voor de duikclub als instructeur actief ben. Normaliter gaat de camera bij elke duik mee.' Anders dan de meeste andere fotografen, begon Azier de onderwaterfotografie direct met een solide semi-professionele foto-uitrusting: 'Ik fotografeer al vanaf mijn zestiende, en altijd met een spiegelreflexcamera. Die fotografische kwaliteit en de mogelijkheden wilde ik onderwater behouden. Daarom heb ik voor mijn toenmalige Nikon spiegelreflexcamera direct een onderwaterhuis gekocht. Daar kocht ik een 16 mm groothoek fisheye lens bij, met een opnamehoek van bijna honderdtachtig graden. Op dat moment realiseerde ik me niet zo goed dat ik daarmee instapte op de moeilijkste discipline van de onderwaterfotografie, de groothoek....' Azier maakte de laatste jaren heel wat reizen naar exotische duikbestemmingen, waaronder de Malediven, de Filipijnen, Sulawesi, Sipadan en Kenia. De liveaboard is voor hem de favoriete invulling van een

duikreis: 'Ideaal voor fotografen. Je duikt op plekken waar minder andere duikers komen, en je hebt veel meer gelegenheid om vaak onder water te gaan. Zo'n boot is helemaal ingericht op het duiken.' Als één van zijn favoriete duikbestemmingen noemt Jan Azier niet een exotische bestemming, maar...Zeeland: 'We zijn als Nederlandse duikers verwend met zo'n bijzonder duikgebied dicht bij huis. Zelf vind ik het bijzondere van de Grevelingen en de Oosterschelde dat we hier onderwater de seizoenen zien wisselen. En elk seizoen in Zeeland heeft zijn eigen charme...'

Stap 1 Sluitertijd

Om dat diepe blauw of groen op de foto te krijgen, is een juiste combinatie van sluitertijd en diafragma nodig. Jan Azier: 'Ik begin met het instellen van de sluitertijd, die ik kies afhankelijk van de lichtomstandigheden. De lichtomstandigheden worden beïnvloed door de duikdiepte, de transparantie van het water en het al dan niet aanwezige zonlicht dat door het wateroppervlak dringt. De belichtingstijd wordt echter sterk begrensd door het gevaar van bewegings-

onscherpte bij te lange sluitertijden. In de praktijk fotografeer ik daarom meestal met een sluitertijd van 1/125 of 1/100 seconde, en soms met 1/60.

Stap 2 Diafragma

Daarna meet Azier met de lichtmeter in zijn camera, welk diafragma bij de gegeven sluitertijd het juiste is: 'Vervolgens ga ik standaard onderbelichten, van tweederde diafragmastop tot soms een hele stop. Ik weet uit ervaring dat deze methode beter belichte dia's oplevert.'

Stap 3 Flitsen

En dan volgt het flitsen. Azier: 'De flitser gebruik ik bij voorkeur zeer bescheiden, om een onderwerp op de voorgrond mooi uit te lichten. Het mooiste zijn de groothoekfoto's waarop dat onderwerp als het ware nog net door het flitslicht wordt aangeraakt. Ik heb onderwater een tabel bij me voor de flitser, waarop staat in welke mate ik de flitser handmatig moet reduceren bij de op dat moment gewenste opnameafstand tot het object, rekening houdend met de eerder gekozen diafragma waarde. Hoe dicht bij het object, des te meer moet de flitser worden gereduceerd.

Goed groothoeken in drie stappen

Volgens Jan Azier ga je bij het maken van een geslaagde groothoekopname in drie stappen te werk: 'Groothoekfotografie is in de meeste gevallen menglichtfotografie. De fotograaf combineert in de opname flitslicht met omgevingslicht. In tropisch water zorgt het omgevingslicht voor een mooie diepblauwe waterkleur op de achtergrond, in Nederland voor een diepgroene achtergrond. Die diepgekleurde achtergrond zorgt voor sfeer in een opname.'

'In elf jaar leer je veel over compositie, creativiteit en over hoe je dieren benadert'